

МІЖНАРОДНА ТЕРМОЕЛЕКТРИЧНА АКАДЕМІЯ

АНАТИЧУК ЛУК'ЯН ІВАНОВИЧ (ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

15 липня 2012 року виповнилося 75 років від дня народження Анатичука Лук'яна Івановича – директора Інституту термоелектрики НАН і МОНМС України (академіка Національної академії наук України, президента Міжнародної термоелектричної академії.

Народився Л.І. Анатичук у с. Колінківці Хотинського району Чернівецької області, у родині вчителів Івана Михайловича й Настасії Семенівни Анатичуків.

Після закінчення середньої школи вступив на фізико-математичний факультет Чернівецького державного університету. Із третього курсу Лук'ян Анатичук поринає у світ наукових досліджень. Він, студент-четвертокурсник, публікує свою першу наукову працю, а навчаючись на п'ятому курсі доповідає результати наукових досліджень на конференції в Ленінграді. Після закінчення в 1960 році Чернівецького державного університету Л.І. Анатичук продовжує в ньому активну трудову діяльність. 1964 року захищає кандидатську, а 1974 – докторську дисертації. Уже тоді в його дисертаціях були закладені нові принципи й ідеї термоелектрики, які дали можливість сформулювати закон термоелектричної індукції й створити на його основі узагальнену теорію термоелектрики. Це відкрило нові масштабні можливості для практичного застосування термоелектрики. У цьому ж році Лук'ян Іванович очолив кафедру термоелектрики університету, якою керує й у цей час. На кафедрі інтенсивно велися роботи із практичного використання термоелектрики. Вони були настільки успішними, що 1978 року для їх розвитку було створено спеціальне конструкторсько-технологічне бюро «Фонон» (далі СКТБ «Фонон») на чолі із професором Л.І. Анатичуком.

1991 року СКТБ «Фонон» реорганізовано в науково-дослідний Інститут термоелектрики подвійного підпорядкування - Національній академії наук і Міністерству освіти й науки України. Незмінним керівником Інституту є Лук'ян Іванович Анатичук. Під його науковим керівництвом в Інституті були розширені фундаментальні дослідження в галузі термоелектрики: розвинено теорію функціонально-градієнтних матеріалів, динамічну теорію термоелектричного охолодження, теорію надійності термоелектричних приладів і систем; знайшла подальший розвиток узагальнена теорія термоелектричного перетворення енергії. На її основі винайдено низку нових типів термоелементів.

Ідеї Л.І. Анатичука лягли в основу створення нових технологій, способів комутації й конструкцій низки термоелектричних модулів для термогенераторів. За своїми характеристиками модулі суттєво перевищили відомі світові аналоги й стали базою для створення різноманітних термоелектричних генераторів. Досягнуто прогрес у створенні ефективних і високнадійних систем охолодження й кондиціонування. Розроблено теплові насоси в системах регенерації води для космонавтів на орбітальних станціях. Під науковим керівництвом Л.І. Анатичука Інститут термоелектрики взяв участь у розробці потужних кондиціонерів для підводних човнів Франції. Створено особливо надійні модулі охолодження для космічної системи мікрогравітації й модулі для охолодження чутливих сенсорів систем

орієнтації європейських супутників. Розроблено ефективні блоки для побутових холодильників як альтернативу фреоновим компресорним агрегатам. У більшості випадків Л.І. Анатичук був головним конструктором згаданих розробок. Значні досягнення Л.І. Анатичука у створенні термоелектричних охолоджувачів і генераторів для медичної апаратури, приладів вимірювальної техніки й метрології.

1993 року Л.І. Анатичук організував видання міжнародного наукового журналу з термоелектрики й став його головним редактором. Журнал видається трьома мовами – українською, російською й англійською, розповсюджується в 43 країнах світу.

Л.І. Анатичук – організатор міжнародних форумів з термоелектрики. З ініціативи Лук'яна Івановича 1994 року засновано Міжнародну термоелектричну академію, до складу якої ввійшли провідні спеціалісти 20-ти країн світу – США, Англії, Франції, Японії, Італії, Росії, України й інших. Л.І. Анатичук незмінно обирається президентом цієї академії.

Лук'ян Іванович – учений зі світовим іменем в галузі термоелектрики. Ним відкрито закон термоелектричної індукції струмів і на його основі створено узагальнену теорію термоелектричного перетворення енергії. Ним розвинено теорію функціонально-градієнтних матеріалів, теорію оптимального керування термоелектричними матеріалами й приладами, теорію й технологію нових типів термоелементів, теорію надійності термоелектричних систем, основи інформаційно-енергетичної теорії термоелектричних вимірювальних приладів, матеріалознавства новітніх термоелектричних структур і методів досягнення їх екстремальних характеристик, комп'ютерні методи в матеріалознавстві й у проектуванні термоелектричної продукції.

Під науковим керівництвом Л.І. Анатичука захищено 5 докторських і 17 кандидатських дисертацій. Ним опубліковано понад 350 наукових статей й отримано понад 200 авторських посвідчень і патентів. Він автор 8 монографій, три з яких англійською мовою.

Л.І. Анатичук - голова спеціалізованої Вченої ради Інституту термоелектрики із захисту кандидатських і докторських дисертацій за фахом 01.04.01 – «Фізика приладів, елементів і систем», голова Науково-координаційної ради Західного наукового центру НАН і МОНМС України в Чернівецькій області, завідувач кафедри термоелектрики Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, почесний професор Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича й Уханського університету (Китай), почесний академік Міжнародної академії холоду.

Відзначений державними нагородами: орденами «Знак пошани», Жовтневої революції, «За заслуги» III, II і I ступенів, князя Ярослава Мудрого V ступеня.

Свій великий досвід і знання Лук'ян Іванович Анатичук щедро передає учням, колегам, молодим фахівцям.

Наукова громадськість, Міжнародна термоелектрична академія, Інститут термоелектрики НАН і МОНМС України, редакція журналу «Термоелектрика» щиро вітають Лук'яна Івановича з ювілеєм, бажають йому здоров'я, щастя й творчого довголіття.